

Riigikogu kultuurikomisjonile
Tallinnas 31.august 2020

Eesti Nüüdismuusika Keskus

Keskus tegutseks sildorganisatsioonina, mis aitaks arendada nüüdismuusikaalast diskursust Eestis. Eestis on vaja luua keskkond, mis elavdaks professionaalset nüüdismuusika loome- ja esituskonkreetse süstemaatilist avalike loengute, kontsertide, õpitubade, avalike diskussioonide jne kaudu, kus kokku saaksid skeene olulised osapooled: heliloojad, esitajad, teoreetikud, kriitikud ja publik.

Sarnaseid keskusi ja organisatsioone on eeskujuna olemas meie lähikonnas, nt Fylkingen Stockholmis, millel on uut muusikat puudutava arendamisel Rootsisis olnud hindamatu panus.

Visioon

Eesti nüüdismuusika on ennast tõestanud kõrgel rahvusvahelisel tasemel. Kogu kaasaegse muusika loomisega seotud isikud ja institutsioonid on aga hajali. Samas on meil olemas Eesti Muusikafondi hoone, kuhu on võimalik luua Eesti Nüüdismuusika Keskus.

Visioon: 2025. aastaks on Tallinnas Eesti Nüüdismuusika Keskus, mis on tunnustatud koostöö- ja kompetentsikeskus eesti heliloojatele ja nende partneritele Eestis ja välismaal.

Funktsioonid

Kaasaegse- ja eksperimentaalmuusikaalase tegevuse koordineerimine ja arendamine

Loomeresidentuurid heliloojatele, esitajatele ja muusikateoreetikutele

Muusikatarkvara arendus

Nüüdismuusika- alaste artiklite ja kirjutiste loome

Eesti nüüdismuusika noodikogu rahvusvahelistele uurijatele ja esitajatele

Nüüdismuusikaalase täiendkoolituse ja õpitubade läbiviimine

Kaasaegse muusika tutvustamine

Koostöö arendamine uue muusika keskustega välismaal

Avalike loengute kureerimine

Kontsertide - ja festivalide korraldamine (Eesti Muusika Päevad, Mini EMP)

Nüüdismuusika koolituste, kursuste ja konkursside korraldamine (Loomelabor, konkurss Noor Helilooja)

Vajadus

Meie riigi ja muusikakultuuri jaoks on suur õnn, et meil on Laulasmaal aastaid maailma enimesitatud elava helilooja tiitliga pärjatud heliloojale Arvo Pärtile ja tema tööle loodud keskus. Selle kõrval ei saa tähelepanuta jätta seda, et meil on lisaks Arvo Pärtile veel väga tugevaid ja maailmas tunnustatud heliloojaid, keda oleks veel paremini ja rohkem võimalik maailmas tutvustada, kui seda saaks teha kaasaegse muusika kogukonna keskuse kompetentside ja kontaktide kaudu. Eestlastena võime ju taaskord öelda, et las see heliloojate maja olla, meil on olulisemaid objekte. Ja nii juba 20+ aastat. 2019. aastal Tallinnas toimunud ISCM'i konverentsi ja festivali külalised olid aga üsna hämmingus – teil on üle maailma tunnustatud heliloojad ja nüüdismuusika esitajad, oma koolkonnad, nii paljud inimesed teavad Eestit just tänu sellele. Ja te ei ole suutnud luua nüüdismuusika kirjutamiseks ja esitamiseks ning veel paremaks toimimiseks, koostööks ja arendamiseks ühtset keskust. Me ei ole istunud käed rüpes. Eskiisprojekt on tehtud, rekonstrueerimiskulude eelhinnang pidevalt uuendatud, mõne aasta tagune äriplaan ja finnatsanalüüs olemas, taotlusi on aastate jooksul samuti kirjutatud ja vastuseid oodatud. Selle aja jooksul on muutunud keskuse nimi (varasemalt Eesti Helikunsti Keskus), funktsionaalsus on muutunud kitsalt heliloomingu ja nüüdismuusika keskseks.

Keskus pakuks üleriigilist valdkondlikku kompetentsi ning oleks oma professionaalsete suhtevõrgustikega heaks partneriks nii riigile kui teistele valdkonnas tegutsevatele institutsioonidele (kontserdikorraldajad, festivalid, haridusasutused jt). Sama valdkonna organisatsioonide kooseksisteerimine ühes majas looks sünergiat ja lisandväärtust kõikidele osapooltele. Keskus annaks olulise tõuke rahvusvaheliste koostöövõrgustike arendamiseks seda nii teoreetiliste koostööseminaride kui ka kõikvõimalike loomeprojektide kaudu ning töö- ja residentuuriruumid heliloojatele. Eestis puudub hetkel platvorm, kus saaksid kohtuda nüüdismuusika heliloojad ja esitajad. Uus keskus võimaldaks korraldada heliloojate- ja esitajate loomeresidentuure. Samuti annaks see olulise eesti muusika levikule panuse rahvusvaheliste loomeresidentuuride kaudu. Keskus tegutseks sildorganisatsioonina, mis aitaks arendada nüüdismuusikaalast diskursust Eestis. Eestis on vaja luua keskkond, mis elavdaks professionaalset nüüdismuusika loome- ja esitusküsimuste süstemaatiliselt avalike loengute, kontsertide, õpitubade, avalike diskussioonide jne kaudu, kus kokku saaksid skeene olulised osapooled: heliloojad, esitajad, teoreetikud, kriitikud ja publik.

Sarnaseid keskusi ja organisatsioone on eeskujuna olemas meie lähikonnas, nt Fylkingen Stockholmis, millel on uut muusikat puudutava arendamisel Rootsisis olnud hindamatu panus.

Eesti nüüdismuusika keskus saab oluliselt panustada nüüdismuusika hariduse arengusse Eestis olles koostööpartneriks muusikaõppeasutustele ja üldhariduskoolidele. Samuti näeme keskust täiendõppe kohana heliloojatele ja esitusprofessionaalidele.

Äsja valmis EMTA saal, kuid Eestis puudub hetkel kontserdisaal, kus saaks statsionaarse kõrgetasemelise helisüsteemiga professionaalsel tasemel esitada ja kuulata elektroakustilist süvamuusikat. Selline saal on väga oluline arendamiseks elektroakustilise süvamuusika loomet Eestis.

Partnerid ja koostöövõrgustik

Eesti Heliloojate Liit

Eesti Muusikafondi

Eesti Muusika Infokeskus

Eesti nüüdismuusika ansamblid ja koorid (Ansambel U:, ENMT, Yxus, Vox Clamantis, Collegium Musicale jt)

Eesti Elektroonilise Muusika Selts

Nüüdismuusikaga seonduvad MTÜ-d (Improtest jt)

Nüüdismuusika keskused, festivalid, rahvusvahelised esindusorganisatsioonid, esitajad välismaal, haridusasutused Eestis (EMTA, keskeri- ja üldhariduskoolid ja gümnaasiumid, muusikakoolid)

Teadus- ja tehnoloogia asutused uute muusikatarkvarade, elektroakustiliste esitussüsteemide, sensorsüsteemide jms seadmete arendamiseks

Eskiisprojekti tutvustus

Käesolev eskiisprojekt käsitleb Lauteri tn 7C ja osaliselt Lauteri 7 hoone rekonstrueerimist Eesti Nüüdismuusika Keskuseks. Lauteri 7 ja 7C hooned on kavandatud arhitekti U.Ivaski poolt 1958. aastal. Tol ajal väga ajakohase arhitektuurse lahendusega hoone täitis suurepäraselt Muusikafondi ja Eesti Heliloojate Liidu ja selle liikmete vajadusi. Tänapäevaks on aga hoone ja selle kommunikatsioonid amortiseerunud ja hoone ruumiplaneering läbiva koridori ja kabinett-süsteemiga ei toeta tänapäevaseid vajadusi.

Renoveerimise eesmärgiks on tänapäevaks üsna halvas seisukorras Eesti Heliloojate Liidu maja rekonstrueerimine kaasaegseks Eesti Nüüdismuusika Keskuseks, mis ühendaks enda alla Eesti Heliloojate Liidu, Eesti Muusikafondi, Eesti Muusika Infokeskuse, Eesti Elektroonilise Muusika Seltsi, heliloojate töö- ja residentuuriruumid ning eesti kaasaegset

muusikat rahvusvaheliselt tutvustavad ansamblid Vox Clamantis, Tallinna Uue Muusika Ansambel, Una Corda jt. heliloominguga seotud organisatsioonid. Hoonesse kavandatud seni Eestis puuduv elektroakustilise süvamuusika saal.

Arhitektuurne lahendus

TLPA arhiivis on säilinud vaid hoone esialgne projekt aastast 1958, mis erineb mõneti valmishitatu lahendusest. Lauteri 7C hoone on projekteeritud Eesti Heliloojate Majaks, millega on koheselt plokeeritud 5-korruseline elumaja aadressil Lauteri 7. Kokku moodustavad mõlemad hooned Lauteri ja Maakri tänavate hoonestuse nurgalahenduse. Lauteri 7 hoone teisele korrusele on algselt projekteeritud väike kammersaal, mis täna on kasutusel fotostuudiona. Kümnekond aastat tagasi on U.Ivask projekteerinud hoonele välistrepi Maakri tänavalt, et võtta keldrikorrus kasutusele kohvikuna.

Käesolev eskiislahendus lähtub seisukohast, et arhitekti Udo Ivaski poolt projekteeritud hoone on oma ajastu Eesti arhitektuuri väärikas esindaja ja hoone juurdeehitus peaks olema sellest selgelt eristuv. Hoone projekteerimise käigus oleme konsulteerinud Udo Ivaskiga ja arvestanud temapoolsete märkustega.

Eskiislahendus on U.Ivaski poolt ka heaks kiidetud.

Hoone välisseinad, trepikojad ja esimese/teise korruse vahelagi on rekonstrueerimise käigus mõeldud säilitada ja fassaadid taastada algsel kujul. Hoone katust kavandatakse tõsta ja tekitada seeläbi teisele korrusele üks bürookorrus lisaks. Seega tõuseks kammersaal umbes pooles ulatuses hoone mahust välja. Lisaks pikeneksid ka mõlemad evakuatsioonitrepikojad ühe korruse võrra.

Pakutud mahulist lahendust toetab kõrvalolevale Maakri 29 krundile kavandatav 33-korruseline hoonemaht, mille Maakri tn äärne maht on planeeritud 4-korruselisena ja mis lähtub vastasasuva Maakri 44 hoone karniisikõrgusest (DP hetkel menetluses). Selle hoonemahu valmimise järel jääks Heliloojate Liidu praegune hoone ristmiku kõige madalamaks majaks. Seega tundub linnaehituslikult üsna loogiline tõsta Lauteri 7C hoone mahtu, lähtudes Lauteri 5 ja Maakri 44 hoonete karniisikõrgusest, et vältida muidu perimetraalse hoonestuse sees madalama “hamba” tekkimist.

Arhitektuurselt on pealeehitus planeeritud olemasolevast selgelt eristuvana. Hoone vanast mahust väljaulatuv kammersaali maht on kujundatud ümbrust peegeldava “voldikseinana”. “Voldikseinana” peale moodustuvad pimedal ajal valgustriibud, mis meenutavad noodijooni. Pealeehituse materjalina on mõeldud kasutada hõbedast metallkatttega komposiitplaati. Maja peaks oma arhitektuurses lahenduses peegeldama hoone otstarvet, milleks on muusikakeskus ja olema tänavapildis eristuv ja kergelt leitav.

Renoveeritava pinna tehnilised näitajad

LAUTERI 7C

- olemasolev maapealne maht 2770m^3 , lisanduv maht ca 1020m^3
- maapealne bruto 1030m^2 (krundi pind 335m^2 - tihedus 3,1)
- maa-alune bruto 280m^2
- bruto kokku 1310m^2
- neto $815,8\text{m}^2$
(olemasolev neto $677,2\text{m}^2$ juurdeehitus $138,6\text{m}^2$)

LAUTERI 7 heliloojate liidu valduses olev osa

- bruto 209m^2 (osa hoonest)
- neto $143,8\text{m}^2$ (osa hoonest)